

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 240. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_874-txt-shoot-idm13544.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Balders Opstandelse og Gylden-Aaret.

For hendes Øine atter sig løfter
Jorden af Havet,
Elve falde og Ørnen stiger,
Fiske paa Fjeldtop fanged han nys!

Aser mødes paa *Idasletten*,
Eftermæle faaer Midgaards-Fienden,
Minderne vaagne om Magtens Dage,
Fortids Runer og *Fimbultyr*;
Atter findes i Eftergræsset
Faure *Guldbrikker*, som *Fjølners Slægt*,
Asafolket, i Arildstiden
Deelde med Drotten dyrebar.

Agre bæere da ubesaaet,
Bod fanger Alt for Banesaar,
Balder og *Høder* boe da sammen,
Styre med Vælde Valguders Arv;
Vælge kan *Hæner* og vrage da,
Brødrenes Borge er begge hans,
Ham ei for vid er Vindhjem heel,
Mærker I, hvad jeg mener nu!

Sol fordunkles af Salen prud,
Gimle straalere med *Gyldentag*,
241Der skulle dannis Drotter bygge,
Evig leve saa yndelig,
Der staaer for Styret den Store selv,
Ophjems Herre med Alt i Haand,
Dom han fælder, og Fred han gjør,
Evig giælder hans gyldne Lov!

Saaledes skildrer *Vøluspa* det store *Gyldenaar*, der, trods Ragnaroke, skal krone Værket og med den opstandne *Balder* bringe *Guldalderen* forklaret tilbage, og derved bliver *Asamaalet* unægtelig det prægtigste *Seiers-Drama*, man vel kan tænke sig.

Vøluspas Skildring kan vi ogsaa godt spore i *Gylfelegen*, dog med Undtagelse af Vinket om "den Store," der netop ved sin Klarhed kan falde mistænkeligt, og af det dunkle, men dybe Træk om *Hæner*, som under hele Tidsløbet har været usynlig, men skal nu arve begge sine Brødre, *Odin* og *Loder*, og seer den hele vide Verden staae sig aaben. Dette kan vi ogsaa godt forstaae, har været *Gylfelegens* Forfatter en bælgmørk Tale, skiøndt den bliver os soleklar, naar vi betragter *Hæner* som *Slutnings-Tidens* Vætte, der ved *Tids-Løbets* Ende nødvendig afløser baade *Arilds-Tidens* og *Mellem-Tidens* Vætter og har hele Verden til sin Tjeneste.

Derimod har *Gylfelegen* optaget Alt hvad vi om Tilstanden efter Ragnaroke finder i *Vafthrudnersmaal*, hvor *Jetten* melder, at *Vidar* og *Vale* skal være *Odins*, og *Mod* og *Magne* skal være *Thors* Arvinger, Solens Datter skal træde i sin Moders Fodspor, og et eneste Par Folk, *Liv* og *Livthraser*, der i Løn opholdtes af Morgen-Duggen, skal forplante Menneske-Slægten.

Endelig nævner *Gylfelegen*, foruden det guldtakte *Gimle*, endnu tre andre Borge, som skal findes efter Ragnaroke, hvoraf den Ene, *Brimer*, skal være lystelig for hvem der sætter deres Glæde i at drikke tilpæls, den Anden, *Sindre*, paa *Nidafjeld*, af det pure Guld, skal være for skikkelige Folk, og den Tredie, ved *Nastrond*, takt med Orme-Rygge og fuld af Drage-Hoveder, som spye Edder og Forgift, skal beboes af *Mordere* og *Meenedere*.

Dette, som vi, med Hensyn paa *Asa-Dramet*, maae finde, ingensteds har hjemme, spores imidlertid dog midt i *Vøluspa*, hvor baade *Jetten Brimers* Drikkesal paa *Okolne*, og *Sindre-Ættens* Guldborg paa *Nidafjeld*, ved *Slidfossen*, og *Nastronds-Fængslet* for Mordulve, Meenedere og Ægteskabs-Djævløse pludselig dukker op; og maa det end der betragtes, som et ubehændigt Indskud, saa maa det dog være ældgammelt. Udentvivl har disse Borge da hørt til den *Vaniske* Mythologi, thi det kunde ligne *Freia*, naar hun havde samlet i *Folkvang* Alt hvad hun syndes om, da at sørge godt for sine gamle Tjenere *Alferne* (*Sindre-Ætten*), og selv at lade *Jetterne* drikke sig fulde, saa længe de gad, men det ligner hende ogsaa at være uforsonlig mod Mordulve, Meenedere og Forførere. Denne Anskuelse bestyrkes ogsaa ved *Hading-Sagnet* hos *Saxo*, hvor vi i

den anden Verden baade finde *Fossen*, som sva²⁴³rer til *Slid* i *Vøluspa*, og Opholdssteder til Hver efter sin Lyst; thi at *Hading* svarer til *Njord*, og at Kvinden med Vinter-Blomsterne maa være *Freia*, har vi seet.

Vender vi nu tilbage til *Vøluspas* Skildring af Tilstanden efter Ragnaroke, eller *Gimle-Mythen*, og spørger, om den ogsaa lader sig *verdenshistorisk* forklare, da er Svaret vist nok ikke let, og vil synes Mange utilfredsstillende, men det lader sig dog finde, og maa, for Fuldstændighedens Skyld, tilføies.

Tænker vi os nemlig alle *Folke-Guder* døde, alle *Folke-Aander* borte, alle *Billed-Sprog* forgaaede, alle *Borgerlige Selskaber* opløste, alle *Skoler* forstyrrede, kort sagt, hele det oprindelige og historisk berømte *Menneske-Liv* forsvundet, da er det kun en *fordybet* og *udvidet* Forestilling om den verdenshistorisk velbekendte Tilstand i den *gamle Verden*, ved *Christi Fødselstid*, og det er en ligesaa urokkelig, som vidunderlig Kiendsgierning, at ved *Christendommen* gjenfødtes og fornyedes hele det historiske *Menneske-Liv* baade i *Kirke*, *Stat* og *Skole*, og Altsammen i en højere Orden og klarere Sammenhæng.

Dette mageløse *verdenshistoriske Vidunder* maa aabenbar ligesaavel kunne gientage sig, som det kunde oprinde, og naar det skeer, da er *Gimle-Mythen* soleklar og optager *Balders-Mythen* i sig; thi alt i mange Aarhundreder har den *oprindelige* Christendom, med sit *Breidablik*, sin Stad paa Bjerget, som ei kan skjules, sin *Livsalighed* og hele sin *Guldalders* Glands, lignet *Balder* i *Hel*, og *Reformationen* ²⁴⁴i det Sextende Aarhundrede hevne de vel den oprindelige Christendoms Død, som *Vale Balders*, men gjorde den just derved Alle vitterlig, saa naar nu, desuagtet, *Christendommen* atter viser sig i sin medfødte Kraft og oprindelige Glands, da er det en *Balders Opstandelse*, som nødvendig medfører baade den ny Jord i aandelig Forstand og det guldtakte *Gimle*, hvor *den Store* selv "fælder Dom, gjør Fred" og giver "gylden Lov, som evig gjælder." Alt det *Folkelige* staaer da ogsaa op, men, som *Liv* og *Livthraser*, kun næret af Morgen-Duggen, i *forklaret* Skikkelse, optaget og indlemmet i det reent *Menneskelige*, thi kun i *denne* Betydning ophæver Christendommens *Aand* Forskiellen mellem *Jøde* og *Græker*, *Skythe* og *Barbar*, og slige Ord tages kun bogstavelig til Død, naar de tages *aandløs*, mens *Balder* er i *Helhjem*.

Hvem der *ikke* har Lyst til at gaae saa vidt med sine Tanker, kan derfor ogsaa standse ved den Opstandelse af *Folke-Aanderne*, som, ved Christendommens Mægling, nu er i Giære og vil overalt, hvor man har grædt for Guld, medføre Noget, der ligner en gylden Høst, og vi kan aldrig slutte Overblikket af den egenlige Nordens Mythologi bedre end med *Gylfelegens* sidste Ord: *hver nyde, som han nemmer!*